

Książka
«Po ukraińsku»
dla Renaty P.

Wydawnictwo «Po ukraińsku»
Poznań 2022

Wstęp

Niniejsza książka jest realizacją mojego zobowiązania wobec Patronów wspierających projekt «Po ukraińsku», a w tym szczególnym przypadku wobec Renaty P., która należy do osób najdłużej wspierających projekt.

«Po ukraińsku» to projekt założony w serwisie patronite.pl, którego celem jest zebranie środków niezbędnych do sfinansowania rejestracji nagrań wymowy wzbogacających hasła ukraińskie w polskojęzycznym Wikisłowniku. Zasady są proste – Patroni, których wsparcie przekracza określony próg, co miesiąc mogą wybierać ukraińskie hasła, które powstaną w Wikisłowniku (o ile spełniają one zasady tworzenia haseł obowiązujące w tym słowniku), a raz na pół roku mogą wybrać hasło, które zostanie opracowane w formie niniejszej książki. Po zebraniu w książce dziesięciu takich haseł, zostanie ona wydrukowana i oprawiona jak prawdziwa książka i przekazana Patronowi jako podziękowanie za całe pięcioletnie wsparcie. Dodatkowo książka jest ozdobiona wierszykami, które dla Patrona tworzę raz na kwartał.

Bardzo dziękuję Renacie za dotychczasowe wsparcie – dzięki niej powstało wiele interesujących haseł a wiele istniejących zostało znacząco rozbudowanych.

KaMan

Radio

*Wyszłam na patio by włączyć radio
A tam w studio Raczka wraże
O tym co nam film pokaże
I co nam uczyni w kardio...*

luty 2022

Mitomuzomania

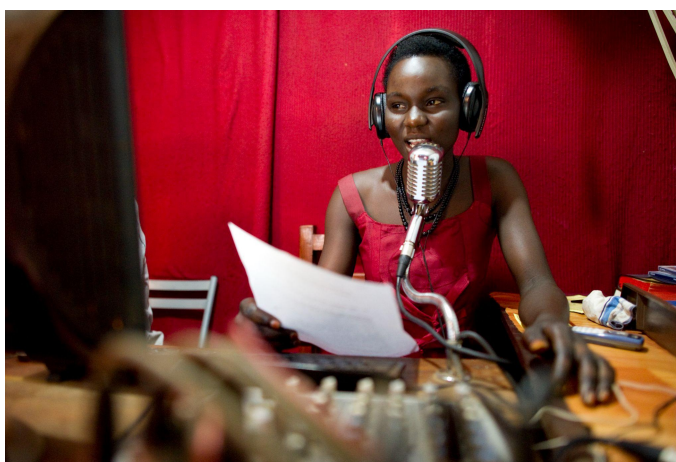
*Luboksiążkofilii,
Czarofilmofiot,
Mitomuzomania
Robią ze snów show.*

maj 2022

радіо

антэна для передавання інформації по радіо (1.1)

радіоведуча ведє радіо (1.2)

радіо (1.3)

радіо (1.4) у Кракові

transliteracja:

radìo

wymowa:

ра́діо

znaczenia:

rzeczownik, rodzaj nijaki

(1.1) *fiz. ...sposób przekazywania informacji za pomocą fal radiowych*¹

(1.2) *pot. radio (jeden ze środków masowego przekazu)*²; audycje radiowe

(1.3) *pot. radio, radioodbiornik*³

(1.4) *pot. radio, rozgłośnia*⁴

¹ Hasło „РАДІО (<http://sum.in.ua/s/radio>)” w: *Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970—1980)*.

² Hasło „ра́діо” w: *Зоряна Куньч, Універсальний словник української мови*, Wydawnictwo «Навчальна книга — Богдан», Tarnopol 2007, ISBN 966-692-462-5, s. 636.

³ Hasło „радіо (<https://slovnuk.ua/index.php?swrd=радіо>)” w: *Словник UA - портал української мови та культури*.

⁴ *Ibidem*.

odmiana:

(1.1-2) ^{5 6}

przypadek	liczba pojedyncza
mianownik	ра́діо
dopełniacz	ра́діо
celownik	ра́діо
biernik	ра́діо
narzę́dник	ра́діо
miejscownik	на/у ра́діо
wołacz	ра́діо

(1.3-4) ^{7 8}

przypadek	liczba pojedyncza	liczba mnoga
mianownik	ра́діо	ра́діо
dopełniacz	ра́діо	ра́діо
celownik	ра́діо	ра́діо
biernik	ра́діо	ра́діо
narzę́дник	ра́діо	ра́діо
miejscownik	на/у ра́діо	на/у ра́діо
wołacz	ра́діо	ра́діо

przykłady:

(1.1) *Теоретичні засади ра́діо були сформульовані англійським вченим Джеймсом Кларком Максвеллом 1878 року.*⁹ → Teoretyczne podstawy **radia** zostały sformułowane przez angielskiego naukowca Jamesa Clerka Maxwella w 1878 roku.

⁵ Hasło „ра́діо” w: *Словники України online* (<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>).

⁶ Hasło „Відмінювання слів іншомовного походження” (https://slovnyk.ua/pravopys.php?prav_par=140) w: *Словник UA – портал української мови та культури*.

⁷ Hasło „ра́діо” w: *Словники України online* (<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>).

⁸ Hasło „Відмінювання слів іншомовного походження” (https://slovnyk.ua/pravopys.php?prav_par=140) w: *Словник UA – портал української мови та культури*.

⁹ Hasło „Ра́дио” (<https://uk.wikipedia.org/w/index.php?oldid=32543417>) w: uk.wikipedia.org.

- (1.2) *Офіцёр все ще слўхав рáдио, а денциўк готувáв ужé вечёрю.*¹⁰ → Oficer wciąż słuchał **radia**, a ordynans przygotowywał już wieczerzę.
- (1.3) *Цю інформáцію передáли по рáдио годíну томú.*¹¹ → Tę informację podano godzinę temu przez **radio**.
- (1.4) *Про це він сказáв в ефірі рáдио НВ.*¹² → Powiedział o tym na antenie **radia** NW.

składnia:

(1.2-4) на/у рáдио → w **radiu**

(1.3) по рáдио → przez **radio**

kolokacje:

(1.2) *вúступ на рáдио* → występ w **radio** · *слўхати рáдио* → słuchać **radia**

(1.3) *ввімкнúти рáдио* → włączyć **radio** · *слўхати рáдио* → słuchać **radia**

(1.4) *працювáти дúктором на рáдио* → pracować jako spiker radiowy · *слўхати рáдио* → słuchać **radia**

synonimy:

(1.2) радіопередáча

(1.3) радіоприймáч, *por.* приймáч

(1.4) радіостáнція

hiperonimy:

(1.2) засоби масової інформáції; передáча

(1.3) прýстрій

(1.4) устанóва

hiponimy:

(1.4) інтернét-рáдио

wyrazy pokrewne:

rzecz. радíст m, радíстка ж

czas. радíрувати

tem. слóв. рáдио

etymologia:

Rezultat skrócenia ukr. радіотелегрáф¹³ będącego słowem międzynarodowym (*por. franc.* radiotélégraphie, *pol.* radiotelegraf, *wł.* radiotelegrafo). Pierwsza część ostatecznie wywodzi się z *łac.* radius → promień¹⁴, druga z *franc.* télégraphe¹⁵ < *franc.* télé- < *gr.* τῆλε → daleki + *franc.* -graphie < *gr.* -γραφία < *gr.* γράφω → pisać¹⁶.

Por. białor. рáдыё, *bułg.* рáдио, *chorw.* radio, *czes.* rádio, *duż.* radio, *głuz.* radijo, *mac.* рáдио, *pol.* radio, *ros.* рáдио, *serb.* радио, *slc.* rádio, *slń.* rádio.

¹⁰ Hasło „РАДИО (<http://sum.in.ua/s/radio>)” w: *Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980)*.

¹¹ Hasło „радио” w: Orest Špiwak, Marian Jurkowski, *Ukraińsko-polski słownik syntaktyczny*, Tyrsa, Warszawa 2003, ISBN 83-89085-04-6, s. 239.

¹² „Данілов допустив удар ЗСУ по Керченському мосту (<https://ua.korrespondent.net/ukraine/4471284>)” w: *Korrespondent.net*.

¹³ *red.* О.С. Мельничук, В.Т. Коломієць, Т.Б. Лукінова, Г.П. Півторак, В.Г. Скляренко, О.Б. Ткаченко, *Етимологічний словник української мови* (http://history.org.ua/LiberUA/EtSlUkrM_2006/EtSlUkrM_2006.pdf), t. 5. Р–Т, Наукова думка, Kijów 2006, ISBN 966-00-0816-3, s. 13.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*, s. 538.

¹⁶ Hasło „telegraph” (<http://www.etymonline.com/index.php?term=telegraph>) w: Online Etymology Dictionary.

uwagi:

por. телебачення

źródło:

Źródło: „<https://pl.wiktionary.org/w/index.php?title=радіо&oldid=7939720>”
ze zmianami użytkownika KaMan dostosowującymi hasło do wydania
książkowego.

Spis treści

Wstęp	1
Radio	2
Miłomuzomania	2
радио	3
Spis treści	7